

Overweging door pater Jan Stuyt SJ 2 November 2014

STERVEN AAN DE HOOP

(1) We hoorden zojuist verhalen van wanhoop :
van mensen die niet meer wisten waar ze het moesten zoeken
en toen maar de weg kozen van de hoop: op hoop van zegen.
Op hoop van zegen gingen ze aan boord van een wankelende boot, met veel te veel, of in een
container in Calais.

Het is hen niet gelukt.

Ze hebben het niet gehaald:
ze betaalden duizenden euro's
de smokkelaars verdienden eraan,
en ze haalden het niet.

Dit jaar alleen al zijn meer dan 3000 mensen omgekomen, op weg naar Europa.
Drieduizend mensen waarvan de meesten verdronken op zee, vertrokken uit de chaos van
Libië.

(2) Voor de meesten van die slachtoffers is er niet eens een graf.
Dat is een groot verdriet voor hen die achterblijven !

Paus Franciscus ging naar Lampedusa, ergens tussen Italië en Noord-Afrika - en daar heeft
hij op een boot gebeden, en een bloemenkrans in het water van de zee gelaten.

U weet hoeveel we investeren in het thuis brengen van de
slachtoffers van het vliegtuig uit de Oekraïne,
in het identificeren en het daarna begraven:
want het is belangrijk om een plek te hebben waar je heen kan gaan
om je dierbare doden te eren.

Ik doe het drie keer per jaar: het graf van mijn ouders bezoeken: de steen wat poetsen, een
nieuwe plant erbij: kijken wie de nieuwe burens zijn.

Ik weet niet of zij, mijn overleden ouders, daar veel van merken - maar je doet zoiets uit
liefde en ook een beetje voor jezelf.

“Om het een plaats te geven” zeggen we dan,
en dat heeft alles te maken met die plaats, dat hoekje op dat bepaalde kerkhof.

Voor de meeste mensen die we vandaag herdenken is er niet zo'n plek,

voor die mensen is er ook geen rouwdienst geweest.

Eén van de bizarre gevolgen van het sterven op zee is dit:

we weten niet eens WIE er op die boten was meegegaan.
Veel ouders zitten nog steeds te wachten op een bericht van hun kind.

We hadden vanavond een lijst met namen willen voorlezen:

die lijst met namen bestaat niet.

De meeste van die doden zijn anoniem - we weten niet eens WIE het zijn, die we herdenken
- we kennen hun namen niet.

(3) De Bijbelteksten die we hebben gelezen uit Jesaja beloven ons dat er EEN is die hun namen wel kent - dat er een God is die roept:

“Ik vergeet u nooit
jouw naam blijft geschreven in de palm van mijn hand,
onuitwisbaar “

En daar staan we dan op de steiger van de Hermitage
in de stad Amsterdam - de stad die weet wat dat is, migranten verwelkomen :
en we zingen het elkaar toe

- dat God ons vasthoudt en dat God ons zegent :
- dat God die drenkelingen vasthoudt en zegent
- juist wanneer de mensen dat niet willen doen
of niet meer kunnen doen

(4) Daar staan we dan tussen enerzijds de goede woorden uit de Oude Bijbel ;
en anderzijds die ijzingwekkende berichten uit de krant: wéér een schip gezonken -
wéér een boot omgeslagen

en alweer honderden jonge mensen
die nooit oud zullen worden.

Op weg naar Europa, gestorven aan de hoop.

(5) Op een dag als deze komen er natuurlijk journalisten op ons af.

Gelukkig maar, dat geeft bekendheid aan die mensen,
wier dood sommige anderen liever zouden vergeten.

De journalisten vragen : wat moet er dan gebeuren, hebt u een oplossing?

Nee, een oplossing hebben wij niet

en er zijn geen gemakkelijke antwoorden,
en wie zegt dat die er wel zijn, onderschat de ernst van de situatie.

Wij zijn vandaag niet tegen dit of tegen dat.

Wij erkennen met schaamte dat Europa geen oplossing kan vinden

en dat wij bij dat Europa horen

Wij zijn verontwaardigd dat dat nu al jaren duurt

en dat niemand weet hoe het dan wel moet.

(5) Het gaat vandaag echter niet om onze onmacht - die wij erkennen.

Het gaat om de migranten die uit wanhoop hun familie achterlieten.

Het gaat om mensen die vervolgd worden
omdat ze zogenaamd van de verkeerde stam
of van de verkeerde godsdienst zijn.

Het gaat om mensen die de vlucht namen
om voor hun kinderen een school te vinden,
voor zichzelf een baan,
en voor hun familie een toekomst.

Deze mensen die geen graf hebben,
waarvan we niet eens weten waar ze gebleven zijn,
en die nog steeds familie hebben
die droomt van een bericht dat ze wél aangekomen zijn.
hen gedenken wij en noemen wij. Met lege handen

(6) We gedenken hen met eerbied en groot respect:
zij staan vanavond, Allerzielen, in het middelpunt.

En dankbaar voegen we daar als nawoord aan toe:

we erkennen dat wij zelf leven in een land van veiligheid
en wij weten heel goed dat het een voorrecht is
dat wij een viering als deze mogen houden.

De mensen die verdronken zijn op zee brengen ons hier samen:
mogen hun zielen nu rusten in vrede
en moge hun nagedachtenis ons tot zegen zijn. AMEN